

**Круглий стіл на тему:
«Україна – СОТ – ЄС: торгівля та стандарти»**

Київ, 20.11.2013

**Стан справ та подальші кроки щодо
гармонізації законодавства України з
європейським у сфері СФСЗ**

Геннадій Кузнецов, голова Правління
Ліга виробників харчових продуктів
g.d.kuznetsov@gmail.com, (044) 502-3935, (067) 440-6007

СВІТОВА ТЕНДЕНЦІЯ

ВСЕ БІЛЬШЕ «ГОРИЗОНТАЛЬНИМИ» СТАЮТЬ:

- Документи Комісії «Кодекс Аліментаріус».
- Харчове законодавство розвинутих країн світу, в тому числі – ЄС.

ДЕЯКІ ОСНОВНІ РИСИ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

1. Приблизно 100 законодавчих актів (як правило – “горизонтальні” регламенти – документи прямої дії найвищого рівня, що за статусом знаходяться після Договору про створення ЄС);
2. Сфери регулювання:
 - показники безпечності ХП;
 - гігієнічні вимоги до виробництва ХП;
 - інформація про властивості ХП;
 - склад традиційних ХП та ХП для спеціального харчування (включаючи ХП для дітей до 3 років);
 - організація та здійснення офіційного контролю суб`єктів та об`єктів законодавства про безпечність та якість ХП.

УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ. СУЧАСНИЙ СТАН:

- Рівень гармонізації українського харчового законодавства з відповідним європейським є низьким;
- Якщо темп законодавчих реформ залишатиметься аналогічним існуючому, то Україна не зможе досягти прийняттого рівня гармонізації в найближчі 3-5 років і ринок ЄС залишатиметься майже зачиненим для української с/г продукції.

Один з основних показників якості харчового законодавства

Кількість вимог щодо отримання документів дозвільного характеру, процедур оцінки безпечності або інших характеристик харчових продуктів, інгредієнтів, компонентів, речовин.

Велика кількість вказаних процедур/документів свідчить про неспроможність та/або небажання держави встановлювати вимоги, загальні для всіх продуктів, інгредієнтів, речовин.

ХАРЧОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ. ТЕЗИ ПРО ДЕЯКІ ПОШИРЕНІ ПОМИЛКИ.

- «Не можна створити благоденство в окремому селі» - про захоплення розробкою «вертикальних», тобто галузевих законодавчих актів.
- «Не можна регулювати рух водного транспорту методами, призначеними для автомобільного» - про розробку технічних регламентів на харчові продукти.
- «У семи няньок дитя не доглянете» - про кількість контролюючих органів і, як правило, відсутність координації між ними.

ЩО Є НАЙБІЛЬШ КРИТИЧНИМ - НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ ГАРМОНІЗАЦІЇ СПРИЧИНЯЄ :

- Невідповідність рівня захисту прав та інтересів споживачів світовим науковим і управлінським досягненням;
- Існування невиправданих з точки зору захисту прав і інтересів споживачів бар'єрів для роботи та розвитку харчової промисловості і, отже, зниження її конкурентоздатності;
- Невиправдані витрати з державного бюджету та операторів продовольчого ринку.

ЗАТВЕРДЖЕНІ ОСТАННІМ ЧАСОМ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО МАЮТЬ ВИСОКИЙ СТУПІНЬ ГАРМОНІЗАЦІЇ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС

- Наказ МОЗ України № 548 від 19.07.2012 «Про затвердження мікробіологічних критеріїв для встановлення показників безпечності харчових продуктів»;
- Наказ Мінагрополітики України № 590 від 01.10.2012 «Про затвердження Вимог щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР)»;
- Наказ МОЗ України №368 від 13.05.2013 «Про затвердження Державних гігієнічних правил і норм «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах»;
- Наказ МОЗ України № 694 від 06.08.2013 «Про затвердження гігієнічних вимог до м'яса птиці та окремих показників його якості»;

ЗАТВЕРДЖЕНІ ОСТАННІМ ЧАСОМ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО МАЮТЬ ВИСОКИЙ СТУПІНЬ ГАРМОНІЗАЦІЇ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС

- Наказ МОЗ України № 695 від 06.08.2013 «Про затвердження параметрів безпечності м'яса птиці»;
- Наказ МОЗ України № 696 від 06.08.2013 «Про затвердження Гігієнічних вимог до продуктів дитячого харчування, параметрів безпечності та окремих показників їх якості»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру, які повинні одержувати оператори ринку харчових продуктів» № 442-VII від 5 вересня 2013 року.

АЛЕ, ІСНУЮТЬ І ПРОЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питної води та питного водопостачання	№2013 від 14.01.2013
Проект Закону про обмеження виробництва, використання, ввезення і розповсюдження в Україні полімерних пакетів і упаковок тривалого розщеплення	№2353 від 20.02.2013
Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про безпечність та якість харчових продуктів" (щодо заборони використання пальмової олії та її фракцій при виробництві харчових продуктів)	№2492 від 07.03.2013
Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони ввезення і використання деяких харчових добавок)	№2643 від 28.03.2013
Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про безпечність та якість харчових продуктів" (щодо вдосконалення правового порядку забезпечення безпечності та якості харчових продуктів)	№2524а від 04.07.2013
Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо безпечності харчових продуктів	3102-1 від 05.09.2013

ПЛАНИ СТОСОВНО ГАРМОНІЗАЦІЇ

Розділи №№89 – 91 Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»: 24 проекти нормативно-правових актів, що стосуються безпечності та якості харчових продуктів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ ЗАТВЕРДЖЕНИЙ

Указом Президента України від від 12 березня 2013 року №128/2013

РОЗДІЛИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ НА 2013р., ЩО СТОСУЮТЬСЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

89. Адаптація системи санітарних та фітосанітарних стандартів до законодавства Європейського Союзу.

90. Забезпечення прозорості роботи уповноважених органів шляхом обов'язкового планування заходів із контролю та нагляду на основі критеріїв, за якими можна перевірити результативність та ефективність їх роботи.

91. Спрощення порядку введення в обіг харчової продукції.

Розділ 89. «Адаптація системи санітарних та фітосанітарних стандартів до законодавства Європейського Союзу»

89.1.1. Проект закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України щодо безпечності та якості харчових продуктів»;

.....

89.1.8. Затвердження гігієнічних вимог до води питної, включаючи воду природну мінеральну, параметрів безпечності води питної, включаючи воду природну мінеральну, та окремих показників її якості з метою гармонізації законодавства України з Директивами Ради ЄС № 80/777/ЕЕС від 15 липня 1980 року, № 98/83/ЕС від 3 листопада 1998 року та Директивою Європейської Комісії № 2003/40/ЕС від 16 травня 2003 року

Розділ 91. Спрощення порядку введення в обіг харчової продукції. (приклад псевдогармонізації)

- Видання нормативно-правового акта про передачу функцій центральних галузевих дегустаційних комісій спеціалізованим дегустаційним комісіям підприємств-виробників, їх об'єднань;
- Перегляд нормативно-правових актів щодо порядку розроблення, узгодження, затвердження вимог до змісту і оформлення технологічної документації (рецептур, технологічних інструкцій) у харчовій промисловості з метою його оптимізації.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
“ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ
ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО
БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ”

- **Варіант КМУ: №3102 від 20.08.2013;**
- **Варіант групи НДУ (альтернативний):**
№3102-1 від 05.09.2013.

ВНАСЛІДОК ВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 3102 ПОВИНЕН ПІДВИЩИТИСЬ РІВЕНЬ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я І ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ ЗАВДЯКИ:

- спрямуванню державного контролю на найбільш небезпечні харчові продукти (ризик орієнтований підхід);
- підвищенню результативності та ефективності державного контролю внаслідок реорганізації контролюючих органів та зміни методів їх роботи;
- деталізації вимог до лабораторій, результати випробувань яких будуть більш достовірні;
- встановлення гармонізованих з європейським законодавством вимог до гігієни виробництва харчових продуктів та системи HACCP (набагато логічніше перевіряти як виробляються харчові продукти, а не «ловити» вже небезпечні на ринку);
- встановлення вимог до простежуваності продукції, і отже, створення умов для оперативного вилучення з ринку небезпечних харчових продуктів;

ЯКІ ПЕРЕВАГИ МАЄ ЗАКОНОПРОЕКТ № 3102 ДЛЯ ОПЕРАТОРІВ РИНКУ?

- гармонізує вимоги до операторів ринку і харчових продуктів, які вони виробляють, з відповідними європейськими, відкриваючи шлях на європейський та інші ринки з високими та передбачуваними стандартами;
- усуває значну кількість суперечностей щодо вимог до операторів ринку та харчових продуктів, що містяться в положеннях низки законодавчих актів України;
- усуває низку вимог до операторів ринку та харчових продуктів, яких не існує в Європейському законодавстві;
- зменшує кількість контролюючих органів;
- замість «прив`язки» до вартості партії визначає суми штрафів в залежності від мінімальної заробітної плати.

ДЛЯ ЧОГО ПОТРІБНА
ГАРМОНІЗАЦІЯ
ХАРЧОВОГО
ЗАКОНОДАВСТВА
З ЄВРОПЕЙСЬКИМ?

ПЕРЕВАГИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ:

- більш високий рівень захисту здоров'я;
- підвищення рівня достовірності інформації про харчові продукти;
- поява на ринку більшої кількості та за доступною ціною харчових продуктів, що забезпечуватимуть підтримку організму в здоровому стані;
- урізноманітнення харчових продуктів та їх «персоніфікація».

ПЕРЕВАГИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДЛЯ ОПЕРАТОРІВ РИНКУ (частина 1):

- зменшення кількості дозвільних документів;
- встановлення більш чітких вимог до параметрів безпеки та гігієни харчових продуктів;
- встановлення вимог до інформації про харчові продукти (в тому числі – маркування), що сприятиме чесній конкуренції та появі маркетингових переваг для тих операторів, що впроваджують інновації в виробництві харчових продуктів, які допомагатимуть підтримувати організм в здоровому стані;
- спрощення процедур виводу нової продукції на ринок;

ПЕРЕВАГИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДЛЯ ОПЕРАТОРІВ РИНКУ (частина 2):

- зменшення кількості контролюючих органів;
- підвищення прозорості і передбачуваності процедур державного контролю;
- зменшення кількості перевірок для тих операторів ринку, хто виконує вимоги законодавства;
- усунення нетарифних бар'єрів в торгівлі з розвинутими країнами світу і, першу чергу – з ЄС. Отже створення сприятливих умов для експорту харчових продуктів.

ПЕРЕВАГИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ:

- підвищення результативності і ефективності регулювання ринку харчових продуктів;
- скорочення витрат на контроль, що дублюється;
- збільшення доходів державного бюджету внаслідок збільшення експорту харчових продуктів;
- покращення іміджу держави в очах споживачів.

ФУТУРИСТИЧНИЙ ПРОГНОЗ АВТОРА ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Приблизно до середини цього століття середня тривалість життя може бути збільшена на декілька десятків років внаслідок:

1. Ранньої діагностики хвороб, вирощування нових органів, а також застосування новітніх процедур лікування.
2. Збільшення кількості людей, що дотримуються здорового способу життя.
3. Наявності на ринку достатніх за кількістю та доступних за ціною харчових продуктів, що забезпечуватимуть підтримання організму у здоровому стані.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Геннадій Кузнецов
Ліга виробників харчових продуктів
g.d.kuznetsov@gmail.com, (044) 502-3935, (067) 440-6007